

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ | 6 KASIM
2023

Ekonomide Son Gelişmeler

30 EKİM | 3 KASIM

- **3** DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ
- **6** TURİZM İSTATİSTİKLERİ III.ÇEYREK
- **8** ENFLASYON (TÜİK)
- **11** ENFLASYON (İTO)
- **13** MÜSİAD SAMEKS
- **14** TÜRKİYE SEKTÖREL PMI
- **16** MERKEZ BANKASI ENFLASYON RAPORU
- **17** FAİZLERDE YUKARI YÖNLÜ SEYİR
- **20** DÜNYA BANKASI EMTİA PİYASALARI GÖRÜNÜMÜ

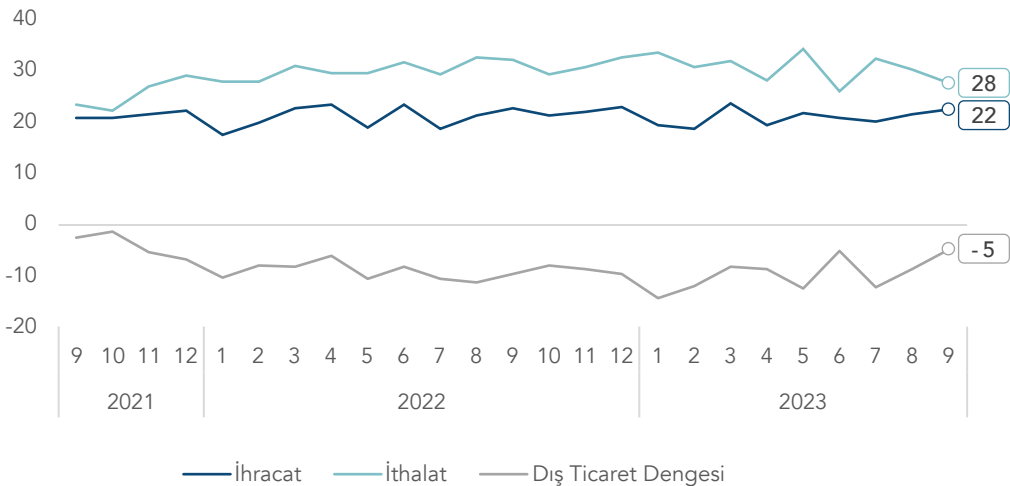
Dış Ticaret İstatistikleri

“Eylül Ayında İhracat %0,5; İthalat %14,6 Azalış Gösterdi”

Dış ticaret verilerine göre 2023 yılı Eylül ayında ihracat, bir önceki yılın aynı ayına göre %0,5 azalarak 22 milyar 490 milyon dolar; ithalat ise %14,6 azalarak 27 milyar 501 milyon dolar oldu. Genel ticaret sistemine göre ihracat Ocak-Eylül döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %0,5 azalarak 187 milyar 204 milyon dolar; ithalat %1,2 artarak 274 milyar 432 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret açığı 19 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret hacmi %1,9 azalarak 40 milyar 540 milyon dolar oldu. Söz konusu ayda enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı Ağustos ayında %91,1 iken Eylül ayında %99,9'a yükseldi.

Dış Ticaret, Eylül 2023 (Milyar \$)

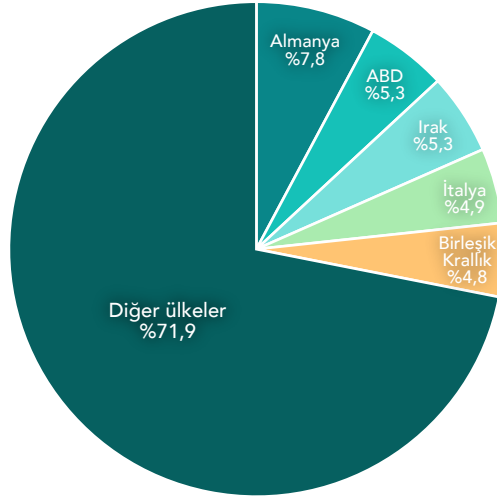
Dış Ticaret İstatistikleri

“Almanya İhracatta, Çin İthalatta İlk Sırada”

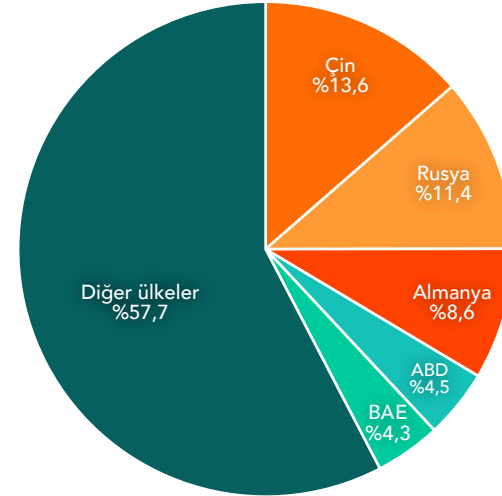
Eylül ayında en çok ihracat gerçekleştirilen ülke 1 milyar 746 milyon dolar ile Almanya oldu. Bu ülkeyi sırasıyla 1 milyar 201 milyon dolar ile ABD; 1 milyar 196 milyon dolar ile Irak; 1 milyar 96 milyon dolar ile İtalya ve 1 milyar 69 milyon dolar ile Birleşik Krallık takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın %28,1’ini oluşturdu. İthalatta ise ilk sırayı 3 milyar 728 milyon dolar ile Çin aldı. Bu ülkeyi sırasıyla 3 milyar 134 milyon dolar ile Rusya Federasyonu; 2 milyar 357 milyon dolar ile Almanya; 1 milyar 249 milyon dolar ile ABD; 1 milyar 175 milyon dolar ile BAE izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %42,3’ünü oluşturdu.

Ocak-Eylül döneminde en çok ihracat yapılan ülkeler sırasıyla Almanya, ABD, İtalya, Birleşik Krallık ve Irak olurken en çok ithalat yapılan ülkeler Rusya Federasyonu, Çin, Almanya, İsviçre ve ABD oldu. İlk beş ülkeye yapılan ihracat toplam ihracatın %28,9’unu; ithalat ise toplam ithalatın %43,3’ünü oluşturdu.

Ülkelere Göre İhracat, Eylül 2023

Ülkelere Göre İthalat, Eylül 2023

Dış Ticaret İstatistikleri

“Eylül Ayında Dış Ticaret Açığı %47,8 Azalış Gösterdi”

Eylül ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %47,8 azalarak 5 milyar 12 milyon dolara geriledi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2022 Eylül ayında %70,2 iken 2023 Eylül ayında %81,8’e çıktı. Ocak-Eylül döneminde ise dış ticaret açığı %4,9 artarak 83 milyar 142 milyon dolardan 87 milyar 228 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2022 Ocak-Eylül döneminde %69,3 iken 2023 yılının aynı döneminde %68,2’ye geriledi.

Ekonomik faaliyetlere göre ihracatta, imalat sanayinin payı %94,1; tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün payı %4; madencilik ve taşocakçılığı sektörünün payı %1,4 oldu. Geniş ekonomik gruplar sınıflandırmasına göre ithalatı, ara mallarının payı %71,3; sermaye mallarının payı %14,9 ve tüketim mallarının payı %13,7 olarak kaydedildi.

Sektörlere Göre Dış Ticaret, Eylül 2023 (Milyon ABD \$)

			Eylül						Ocak-Eylül		
2022			2023			2022			2023		
SEKTÖRLER	DEĞER	PAY(%)	DEĞER	PAY(%)	DEĞİŞİM(%)	DEĞER	PAY(%)	DEĞER	PAY(%)	DEĞİŞİM(%)	
ISIC Rev.4						İhracat					
Toplam	22.567	100,0	22.490	100,0	-0,5	188.099	100,0	187.204	100,0	-0,5	
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	596	2,6	899	4,0	50,7	5.420	2,9	6.569	3,5	21,2	
Madencilik ve taş ocakçılığı	331	1,5	323	1,4	-2,4	3.509	1,9	2.796	1,5	-20,3	
İmalat	21.533	95,3	21.152	94,1	-1,8	178.123	94,7	176.889	94,5	-0,7	
Diğer	136	0,6	116	0,5	-15,1	1.046	0,6	950	0,5	-9,2	
BEC						İthalat					
Toplam	32.204	100,0	27.501	100,0	-14,6	271.241	100,0	274.432	100,0	1,2	
Sermaye (yatırım) malları	3.572	11,1	4.103	14,9	14,9	28.951	10,7	38.242	13,9	32,1	
Ara (ham madde) mallar	25.858	80,3	19.598	71,3	-24,2	220.837	81,4	201.809	73,5	-8,6	
Tüketim malları	2.751	8,5	3.775	13,7	37,2	21.261	7,8	34.172	12,5	60,7	
Diğerleri	22	0,1	25	0,1	14	192	0,1	209	0,1	9,0	

Turizm İstatistikleri III.Çeyrek

“Turizm Gelirinde %13,1 Artış Oldu”

Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarından oluşan III. çeyrekte turizm geliri bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %13,1 artarak 20 milyar 225 milyon 317 bin dolar olarak gerçekleşti. Turizm gelirinin %16,5'i Türkiye'yi ziyaret eden yurt dışı ikametli vatandaşlardan elde edildi. III. çeyrekte yapılan harcamaların 14 milyar 644 milyon 632 bin dolarını kişisel harcamalar; 5 milyar 580 milyon 686 bin dolarını ise paket tur harcamaları oluşturdu. Türkiye'den çıkış yapan ziyaretçilerin gecelik ortalama harcaması 103 dolar iken yurt dışında ikamet eden vatandaşların gecelik ortalama harcaması ise 74 dolar oldu.

III. çeyrekte geçen yılın aynı çeyreğine göre spor, eğitim, kültür harcaması %33,3; konaklama harcaması %26,1; yeme-içme harcaması %24,6 artarken tur hizmetleri harcaması %1,6 azalış gösterdi. Türkiye'yi ziyaret eden ziyaretçilerin % 76,2 oranıyla en çok “gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler” amacıyla ziyaret etti. Bu sırayı %16,6 ile “akraba ve arkadaş ziyareti” ve %3 ile “alışveriş” takip etti.

Turizm Geliri ve Ziyaretçi Sayısı, III. Çeyrek: Temmuz-Eylül, 2023

Çıkış yapan ziyaretçiler (Yurt dışı ikametli)	2022 III	2023 III	Değişim Oranı (%)	2022 9 Aylık	2023 9 Aylık	Değişim Oranı (%)
Turizm Geliri (Bin \$)	17.875.112	20.225.317	13,1	34.982.689	41.999.592	20,1
Kişi Sayısı	21.000.128	22.428.234	6,8	39.390.915	44.605.295	13,2
Kişi Başı Ortalama Harcaması (Bin \$)	851	902	5,9	888	942	6,0
Gecelik Ortalama Harcama (Bin \$)	89	103	15,8	89	101	13,5

Kaynak: TÜİK

Turizm İstatistikleri III.Çeyrek

“Turizm Gideri Geçen Yılın Aynı Çeyreğine Göre %74,8 Arttı”

Yurt içinde ikamet edip başka ülkeleri ziyaret eden vatandaşların harcamalarından oluşan turizm gideri, geçen yılın aynı çeyreğine göre %74,8 artarak 1 milyar 933 milyon 781 bin dolar oldu. III. çeyrekte yurt dışını ziyaret eden vatandaş sayısı ise bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %43,7 artarak 2 milyon 978 bin 418 kişi olurken bu vatandaşların kişi başı ortalama harcaması 649 dolar olarak gerçekleşti.

Turizm Gideri ve Yurt Dışını Ziyaret Eden Vatandaş Sayısı, III. Çeyrek: Temmuz-Eylül, 2023

Giriş yapan vatandaşlar (Yurt içi ikametli)	2022 III	2023 III	Değişim Oranı (%)	2022 9 Aylık	2023 9 Aylık	Değişim Oranı (%)
Turizm Geliri (Bin \$)	1.106.285	1.933.781	74,8	2.829.062	5.100.527	80,3
Kişi Sayısı	2.072.116	2.978.418	43,7	4.777.918	7.925.097	65,9
Kişi Başı Ortalama Harcaması (Bin \$)	534	649	21,6	592	644	8,7

Kaynak: TÜİK

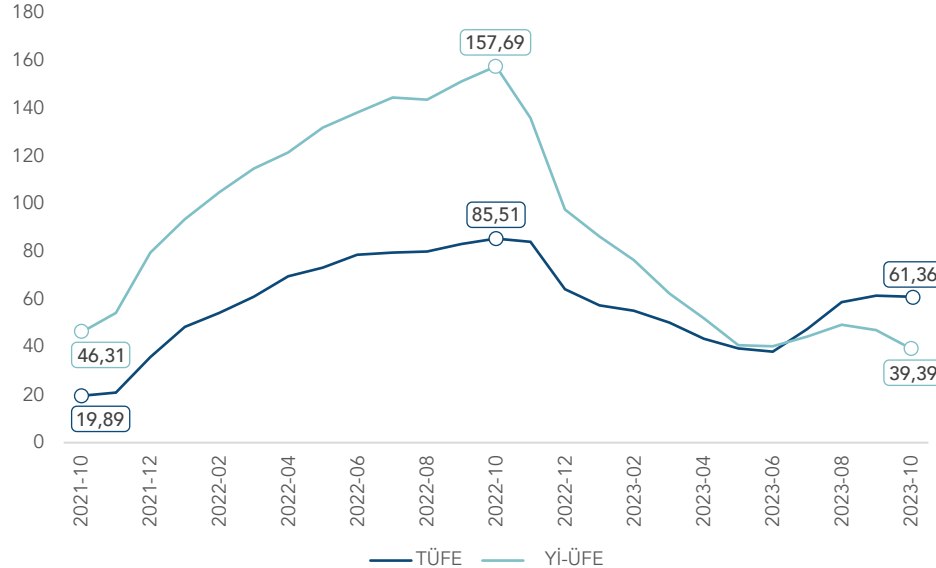
Enflasyon (TÜİK)

“TÜFE’de Yıllık %61,36; Aylık %3,43 Artış”

Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre göre yıllık %61,36; aylık ise %3,42 oranında artış gösterdi. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ise bir önceki aya göre %1,94, bir önceki yılın aynı ayına göre %39,39 oranında arttı.

Küresel ekonomide petrol ve doğal gaz fiyatlarının yükselme eğiliminin devam etmesi tüm mal ve hizmet grupları için baskı yaratmaktadır. Yurt içinde ise sonbaharın gelmesiyle gıda fiyatlarında (özellikle sebze ve meyve) artışların yaşanması enflasyon üzerinde sezonluk baskı oluşturmaktadır. Mevsime uygun kıyafet gereksinimi arttığı için giyim ve ayakkabı sektöründe de mevsimsel etki kaynaklı artış gözlemlenmiştir.

TÜFE ve Yİ-ÜFE Yıllık Değişim Oranları

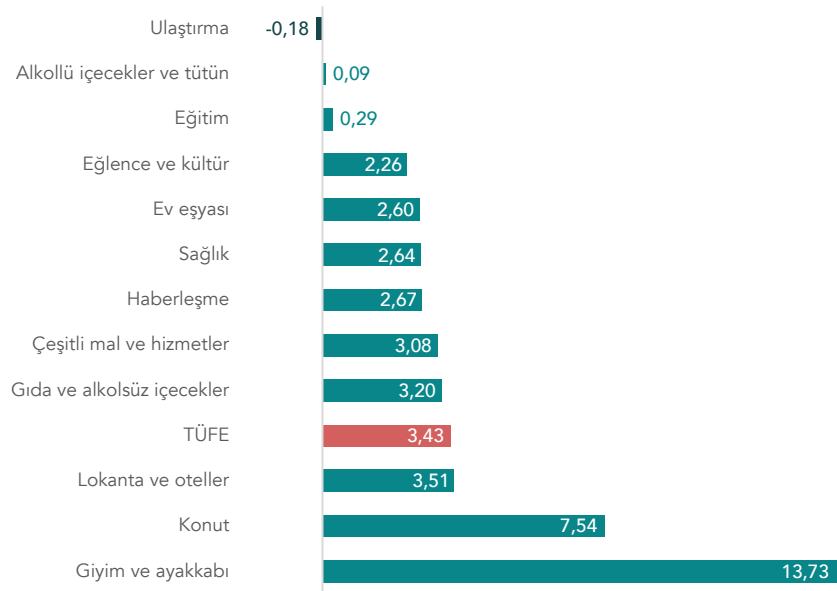
Kaynak: TÜİK

Enflasyon (TÜİK)

“Giyim ve Ayakkabı Harcamalarında Aylık %13,73’lük Artış ”

Ana harcama grupları itibarıyla ekim ayında bir önceki aya göre en az artış gösteren grup %0,09 ile alkollü içecekler ve tütün; en fazla artış gösteren ana grup ise %13,73 ile giyim ve ayakkabı oldu. Ulaştırımada ise %0,18 ‘lik bir azalış gözlemlenmiştir.

TÜFE Ana Harcama Gruplarına Göre Aylık Değişimler (%), Ekim 2023

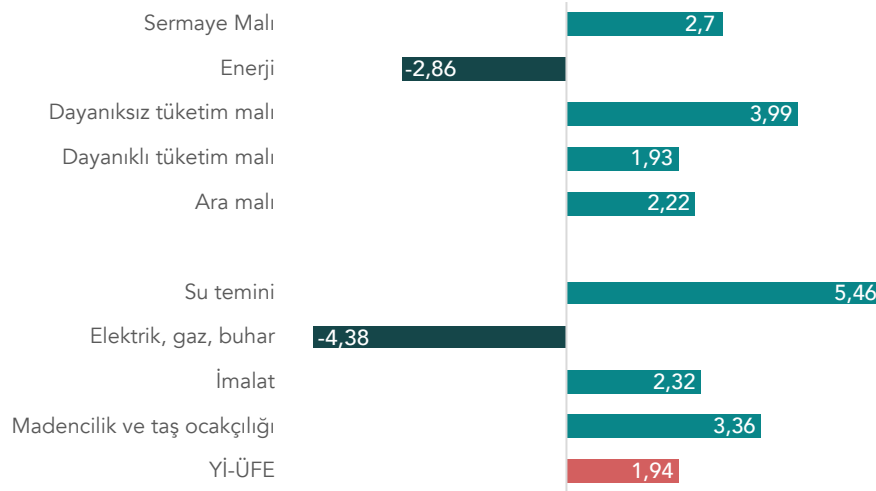
Enflasyon (TÜİK)

“Su Temini Fiyatlarında %5,46’lık Artış ”

Sanayinin dört sektörü incelendiğinde, aylık olarak madencilik ve taş ocakçılığında %3,36; imalatatta %2,32 ve su temininde %5,46 oranında artış olduğu görülmektedir. Elektrik, gaz, buhar sektöründe ise aylık %4,38’lik azalış gerçekleşti.

Ana sanayi gruplarının aylık değişimleri ise enerji fiyatlarında %2,86 oranında azalış; dayanıksız tüketim mallarında ise %3,99 oranında artış olarak gerçekleşti.

Yİ-ÜFE Aylık Değişim Oranları (%), Ekim 2023

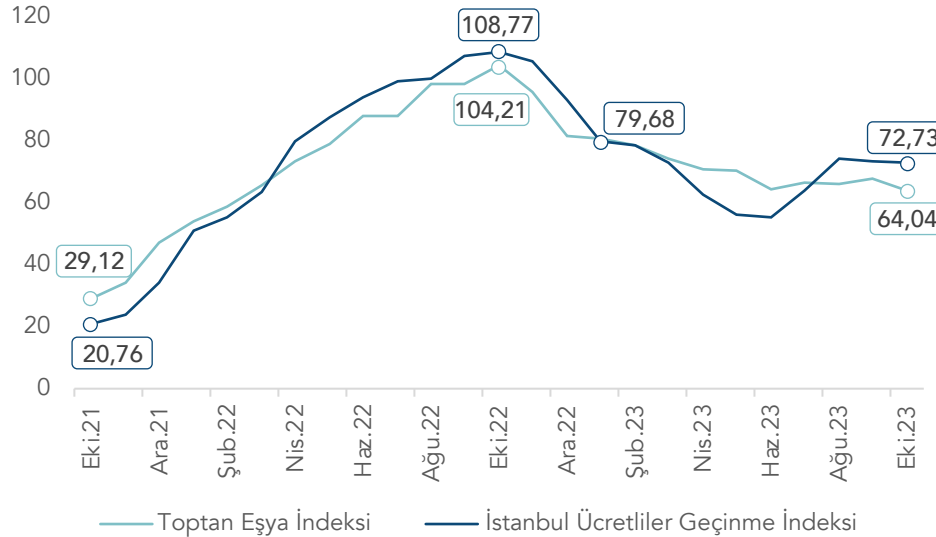
Enflasyon (İTO)

“İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi Aylık %3,69; Toptan Eşya Fiyatları Aylık %3,53 Artış Gösterdi”

Perakende fiyatları yansıtan İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi ekim ayında bir önceki aya göre %3,69; bir önceki yılın aynı ayına göre %72,73 oranında arttı.

Toptan fiyat hareketlerini yansıtan Toptan Eşya Fiyatları İndeksinde ise bir önceki aya göre %3,53; bir önceki yılın aynı ayına göre %64,04 oranında artış gerçekleşti.

İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi ve Toptan Eşya İndeksi

Enflasyon (İTO)

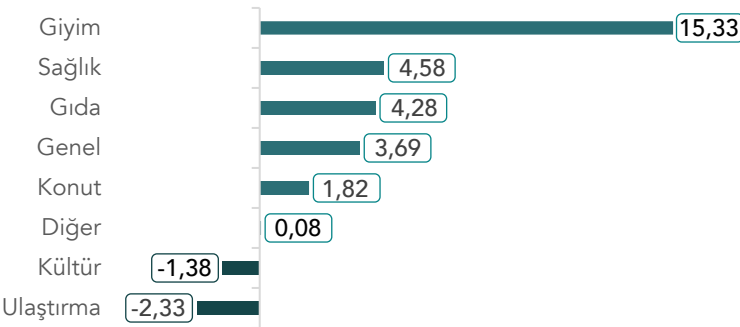
“En Fazla Artış Aylık %15,33 ile Giyimde ”

İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksine ait aylık değişim oranları gruplar itibarıyla incelendiğinde, en çok artış gösteren kalemler %15,33 ile giyim harcamalarında; %4,58 ile sağlık ve kişisel bakım harcamalarında; %4,28 ile gıda harcamalarında olurken en az artış ise %-2,33 ile ulaştırma grubunda oldu.

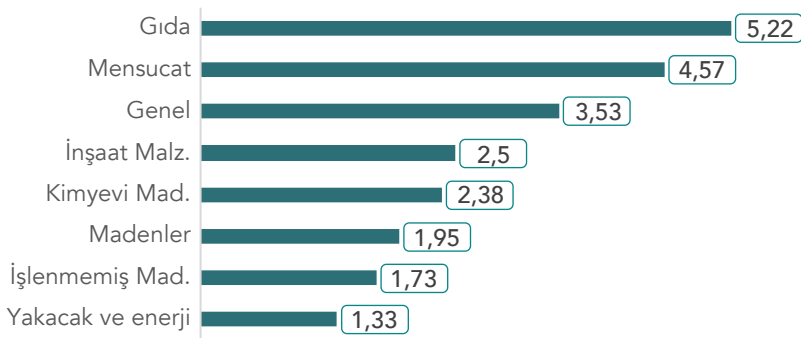
Toptan Eşya Fiyatları İndeksinde ise bir önceki aya göre, en çok artış gösteren kalemler %5,22 ile gıda malzemelerinde; %4,57 ile mensucat grubunda olurken en az artış ise %1,33 ile yakacak ve enerji grubunda oldu.

Eylül Ayında Gruplar İtibarıyla Aylık Değişim Oranları

İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi

Toptan Eşya Fiyatları İndeksi

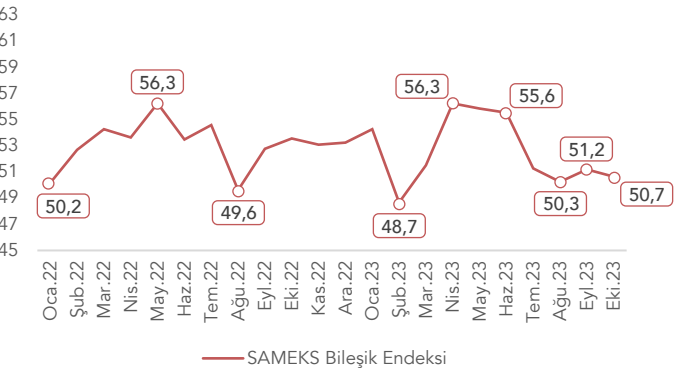
MÜSİAD SAMEKS

“SAMEKS 50,7 Puanla Referans Değer Üzerindeki Seyrini Sürdürüyor”

SAMEKS Birleşik Endeksi, ekimde bir önceki aya göre 0,4 puan düşüş kaydederek 50,7 seviyesine iniş yapmıştır. Bu düşüşe rağmen, endeks iktisadi canlılık için referans seviye kabul edilen 50'nin üzerinde kalmayı sürdürmüştür. Hizmet Sektörü SAMEKS Endeksi önceki aya göre 0,6 puan artış kaydederek 50,5 seviyesine yükselirken, Sanayi Sektörü SAMEKS Endeksi ise önceki aya göre 2,7 puan kayıpla 50,8 seviyesinde gerçekleşmiştir.

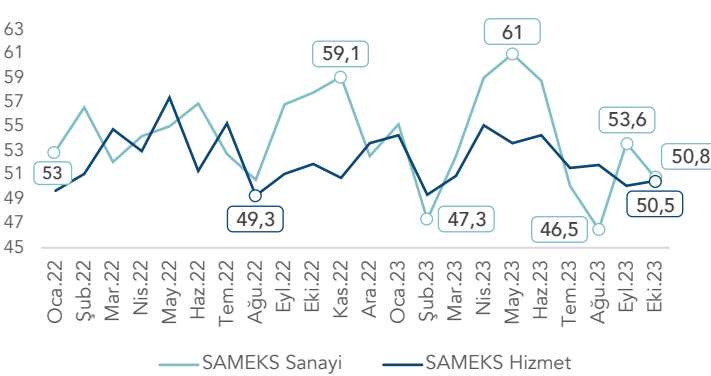
Bileşik endeks ve alt endeksler referans değer üzerindeki seyrilerini sürdürmesine karşın Sanayi Sektörü endeksinin 50,8 seviyesine gerilemiş olması sektöre yönelik aktivitenin önceki aya göre ivme kaybettiğini göstermektedir. Hizmet Sektörü endeksi ise 50,5 puanlık seviyesiyle ekim ayına ilişkin durağan bir görüntü sunmaktadır.

SAMEKS Bileşik Endeksi

SAMEKS verileri aracılığıyla iktisadi faaliyet içerisinde; satış, iş hacmi, istihdam, tedarik süresi, stoklar ve fiyatlama gibi değişkenleri takip edebilmek mümkündür.

SAMEKS Sanayi ve Hizmet Endeksleri

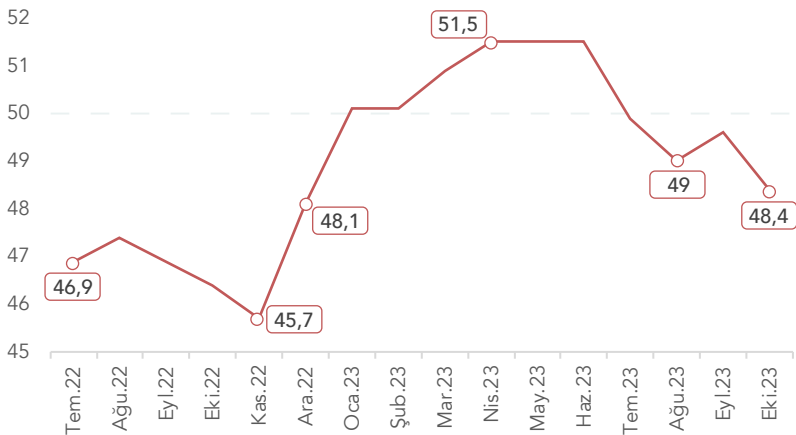
Türkiye Sektörel PMI

“İmalat Sektöründe İvme Kaybı Devam Ediyor”

Türkiye imalat PMI eylül ayında 49,6 iken ekim ayında 48,4'e geriledi. Böylece üst üste dördüncü ay 50 eşik değerinin altında kalarak Türk imalat sektöründeki ivme kaybının sürdüğü yönünde sinyal verdi. Endeksin düzeyi faaliyet koşullarındaki yavaşlamanın ılımlı düzeyde olduğuna işaret etse de eylül ayına göre yavaşlama daha belirginleşti.

Ekim ayında istihdam, beş aylık artış sürecinden sonra yeniden düşüşe geçti. Toplam yeni siparişlerdeki yavaşlama ise geçen yılın kasım ayından bu yana en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Enflasyonist baskılar dördüncü çeyrek başında hafiflemeyi sürdürürken fiyatlarında artış bildiren firmalar bu artışın büyük oranda liradaki değer kaybından kaynaklandığını belirtti.

Türkiye İmalat PMI

İSO Türkiye İmalat PMI, imalat sanayinin kaydettiği performansı sergilemek amacıyla tasarlanmış bileşik bir performans göstergesidir. 50 değerinin üzerinde ölçülen tüm rakamlar sektörde iyileşmeye işaret etmektedir.

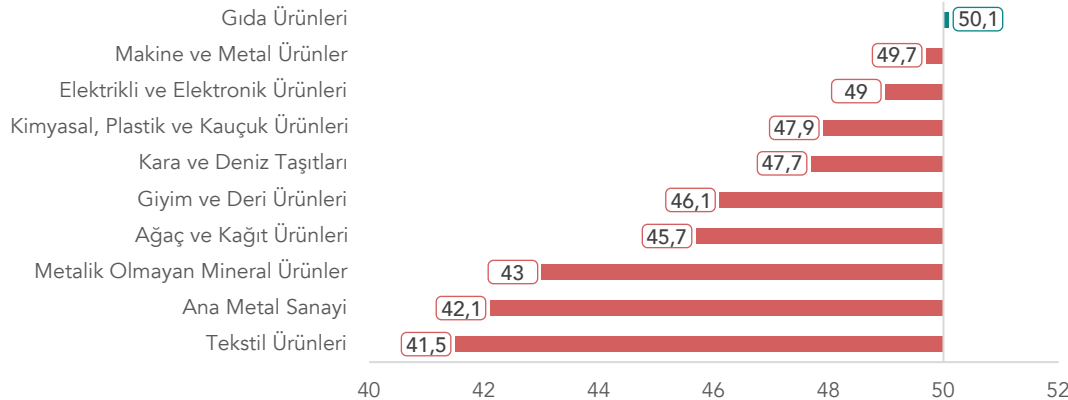
Türkiye Sektörel PMI

“Sektörler Geneline Enflasyonist Baskı Hafifledi”

Türkiye Sektörel PMI raporuna göre anket kapsamında takip edilen 10 sektörün çoğunluğunda istihdam endekslerinde düşüş gerçekleşti. Yeni siparişler, hem yurt içi hem de uluslararası talepteki zayıflık nedeniyle bir yılın ardından ilk kez tüm sektörlerde yavaşladı. Sektörler içinde en belirgin yavaşlama ise tekstil sektöründe kaydedildi. Üretimde en güçlü performans önceki aya göre sınırlı artışın yaşandığı gıda ürünlerinde gözlemlendi. Üretimini artıran diğer sektör makine ve metal ürünleri istihdamını en hızlı genişleten sektör oldu.

Giyim ve deri ürünleri sektöründe yeni siparişler ekim ayında üst üste beşinci ayda da azalırken üretim gereksinimlerindeki azalışa bağlı olarak firmalar personel seviyelerini, satın alma faaliyetlerini ve stoklarını azalttı. Ağaç ve kağıt ürünleri sektöründe üretim üst üste yedinci ayda yavaşlarken metalik olmayan mineral ürünler sektörü üretiminde yavaşlama son bir yılın en yüksek oranında gerçekleşti. Ana metal sanayi 2021 Şubat ayından bu yana ilk kez satış fiyatlarını düşürdü. Kara ve deniz taşıtları sektörünün üretimindeki düşüş Şubat 2022’den bu yana en yüksek oranda gerçekleşti.

Türkiye Sektörel PMI Anketi, Ekim 2023

Merkez Bankası Enflasyon Raporu

“Enflasyon 2024 Yılı Sonunda %36’ya Düşeceği Tahmin Ediliyor”

TCMB ülkenin enflasyon durumunu değerlendiren yılın son enflasyon raporunu yayımladı. Raporda, Merkez Bankası 2023 yıl sonu enflasyon tahmininin %65’e yükseltildiği belirtildi. Bu revizenin sebebi olarak döviz kuru, işlenmemiş gıda ürünlerinin arzı ve akaryakıt fiyatlarının tahmin edilenden fazla artması gösteriliyor. Ayrıca, 2024 yılı enflasyon tahmini de %33’ten %36’ya çıkarıldı. Tahminlerde görülen artışların ise Orta Vadeli Plan (OVP) ile uyumlu olduğu görülüyor.

Raporda, faiz artışları, miktarsal sıkılaştırma ve tüketici kredilerindeki büyümenin yavaşlamasıyla birlikte Türk Lirası tasarruf araçlarına olan talebin arttığı ve iç talebin kademeli olarak dengelendiğine işaret ediliyor. Bu doğrultuda 2024 yılına yönelik yapılan değerlendirmeler ise, enflasyonun yılın ilk yarısı boyunca yükseleceği ve yılın ikinci yarısından itibaren istikrarlı olarak gerileyeceği yönündedir.

İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi ve Toptan Eşya İndeksi

	2023	2024
2023-III ER Tahmini (%)	58	33
2023-IV ER Tahmini (%)	65	36
2023-III Dönemine Göre Tahmin Güncellemesi	7	3
Tahmin Güncellemesinin Kaynakları (% Puan)		
Türk Lirası Cinsinden İthalat Fiyatları (Döviz Kuru, Petrol ve İthalat Fiyatları Dahil)	+2,0	+1,8
Çıktı Açığı	+0,8	-0,7
Gıda Fiyatları	+1,3	-1,0
Yönetilen Yönlendirilen Fiyatlar (Enerji Kalemleri Dahil)	-	+1,5
Gerçekleşme - Tahmin Farkı ve Enflasyon Eğilimine Yansıması	+2,9	+1,4

Faizlerde Yukarı Yönlü Seyir

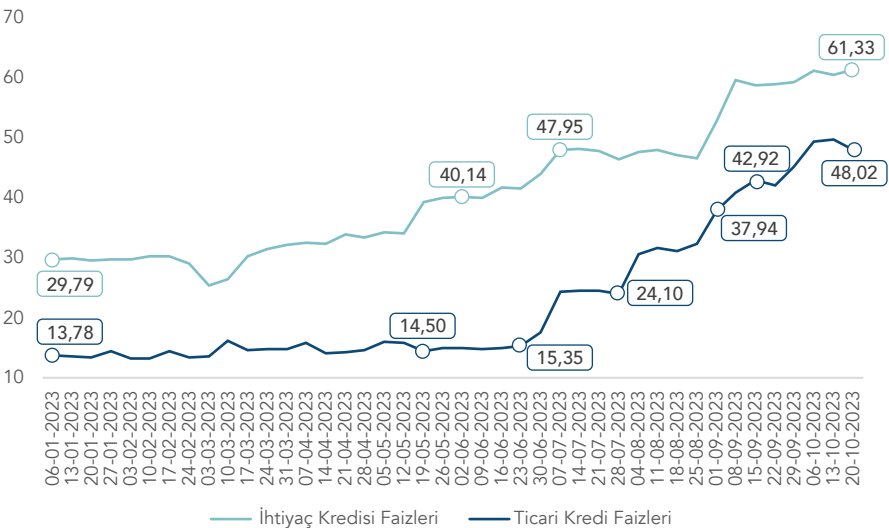
“Ticari Kredi Faizleri Ortalama %48 Seviyesinde ”

Merkez Bankası geçtiğimiz hafta 500 baz puan faiz artışına gitti ve böylece beş aydaki faiz artışı 2650 baz puanı buldu. Politika faizindeki bu artırımlar neticesinde ise kredi faizleri yükselişine devam etti. Merkez Bankası'nın faiz artışına başladığı haziran ayında ortalama ticari kredi faizleri ortalama %15-15,35 seviyesinde idi. Ticari kredi faizlerindeki yükseliş beş ayda neredeyse 35 puana yaklaştı ve 20 Ekim ile biten haftada ortalama %48 seviyesine çıktı.

Bu durumun ise şirketlerin krediye ulaşmasını zorlaştırdığı değerlendirilmektedir. Zira Mayıs ayında 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi büyümesi haziranda %45,7 iken ağustosta %2 seviyelerine kadar düşmüştür. Eylül ayında %11'li seviyeleri gören bu oran 13 Ekim haftasında %17'e yükselmiştir.

İhtiyaç kredisi faizleri haziranda ortalama %42 seviyelerinde iken ekim ayında %60'ın üzerindeki seviyeler görülmüştür.

İhtiyaç ve Ticari Kredi Faizleri (%)

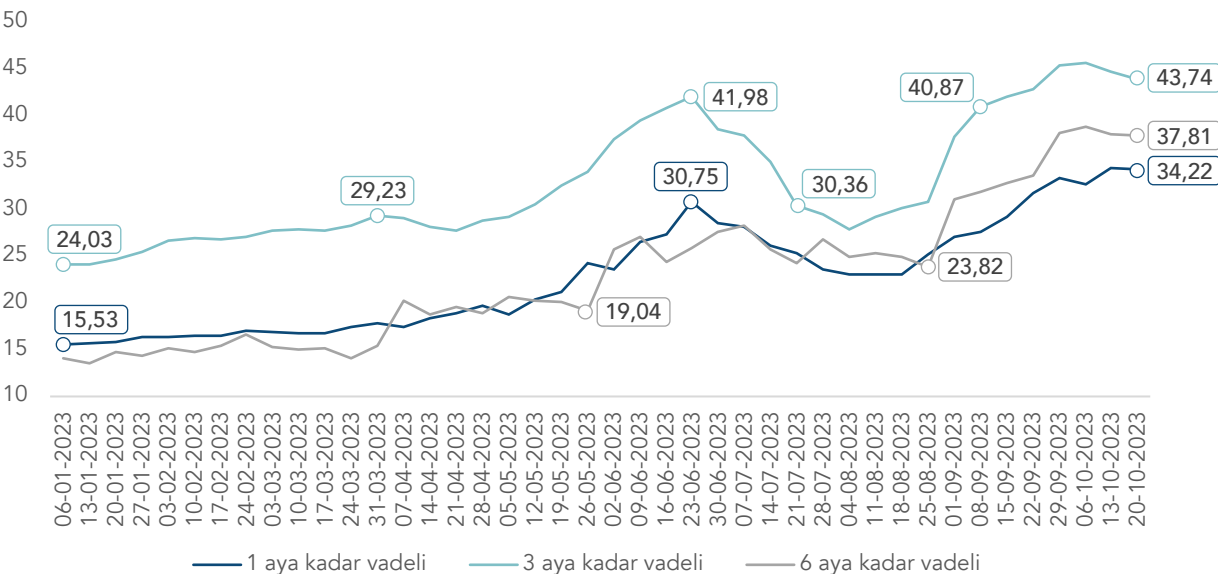
Faizlerde Yukarı Yönlü Seyir

“Toplam TL Mevduatlardaki Faiz % 40’ın Altında”

Mevduat faizlerindeki yükseliş hızı, politika ve ticari kredi faizindeki artış hızını geriden takip etmektedir. Haziran ayında mevduat faizlerinde oranlar 3 aya kadar vadede %40 iken toplam TL mevduatlarda %32,9 seviyesinde idi.

20 Ekim ile biten haftada ise bu faiz oranları sırasıyla %43,74 ve %37,45 seviyelerinde gerçekleşti. Ancak mevduat faizleri bir önceki haftaya kıyasla ortalama 0,5 puan azalış göstermiştir.

TL Mevduat Faiz Oranları (%), Mevduat Vadesine Göre

Faizlerde Yukarı Yönlü Seyir

Mevduat faiz oranlarındaki artış TL mevduatlardaki artışı desteklemektedir. Haziran ayında bankalardaki TL cinsi mevduat 6,5 trilyon civarında iken ağustosta 7,8 trilyon civarına ulaşmıştır. 20 ekim ile biten haftada ise TL mevduatlar bir önceki haftaya kıyasla %0,1 artarak 8 trilyon 11 milyar 7 milyon 247 bin lira olmuştur.

Dikkat çeken bir başka konu ise mevduatlardaki artışa rağmen bankacılık sektörünün mevduatları krediye dönüştürmede yaşadığı zorluktur. Toplam nakdi krediler/ toplam mevduat oranına bakıldığında 2017'de %126 olan bu oranın geçtiğimiz ay itibari ile %82,56 seviyesinde olduğu görülmektedir. Kalkınma ve yatırım bankaları hariç oran ise %77,17'dir. Bankaların kredi verirken önceki yıllara göre daha seçici davranması ise bu rasyodaki düşüşün etmeni olarak değerlendirilmektedir.

Toplam Nakdi Krediler/Toplam Mevduat Rasyosu

Eyl.17	Eyl.18	Eyl.19	Eyl.20	Eyl.21	Eyl.22	Eyl.23
126,03	125,4	113,13	107,94	102,39	87,36	82,56

Kaynak: BDDK

Dünya Bankası Emtia Piyasaları Görünümü

“Orta Doğu'daki Çatışma Küresel Emtia Piyasalarına 'İkili Şok' Etkisi Yapabilir”

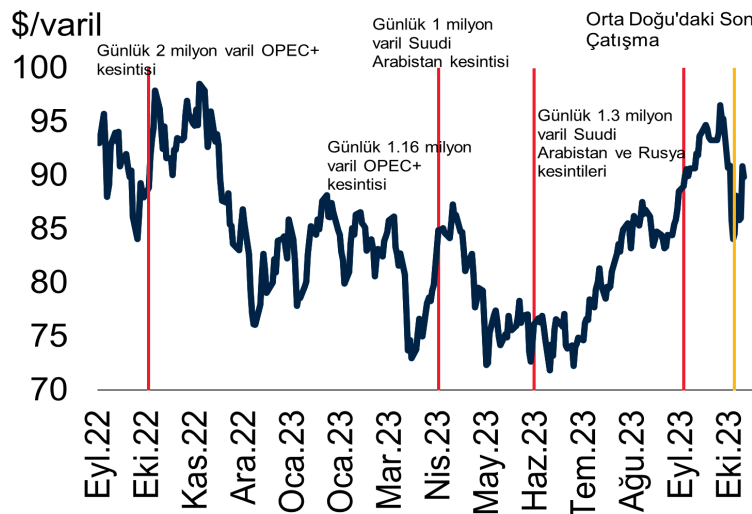
Dünya Bankası'nın yayımladığı “Emtia Piyasaları Görünümü” raporu, Orta Doğu'da yaşanan savaşın Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin neden olduğu aksaklıklarla birleştiğinde küresel emtia piyasalarını tehlikeli sulara itebileceği konusunda uyarıda bulunuyor. Rapor, emtia piyasaları üzerindeki etkinin şu ana kadar sınırlı olduğunu, petrol fiyatlarının %6 arttığını ve tarımsal emtia fiyatlarının sabit kaldığını ortaya koyuyor. Bununla birlikte çatışmalar büyürse etkileri daha şiddetli olabilir. Tarihsel deneyime dayanan üç risk senaryosunda, petrol arzındaki kesintinin derecesine bağlı olarak petrol fiyatlarının baz senaryoda yüzde 3 ila 13 arasında artabileceği, en riskli senaryoda ise fiyat artışının yüzde 75'i bulabileceği belirtiliyor. Petrol arzında yaşanacak “küçük bir aksamının” küresel petrol arzının günde 500 bin ila 2 milyon varil azalmasına ve petrol fiyatlarının da varil başına 93 ila 102 dolar aralığına yükselmesine neden olabilir.

Kaynak: Bloomberg, Dünya Bankası

Dünya Bankası Emtia Piyasaları Görünümü

Daha yüksek petrol fiyatları daha yüksek gıda fiyatlarına yol açacak ve küresel olarak gıda güvensizliğini yoğunlaştıracaktır. Rapor, küresel ekonominin 1970'lerden bu yana petrol fiyatlarındaki şokları absorbe etme yeteneğinin arttığını ancak politika yapıcıların ihtiyatlı kalmaları gerektiğini vurguluyor. Raporda, gelişmekte olan ülkelerin enflasyondaki potansiyel artışları yönetmeleri ve ticari kısıtlamalardan ve fiyat kontrollerinden kaçınmaları vurgulanırken, sosyal güvenlik ağlarını iyileştirmeye ve gıda kaynaklarını çeşitlendirmeye odaklanmaları öneriliyor. Uzun vadede yenilenebilir enerji kaynaklarına geçişin, petrol fiyatlarındaki şokların etkilerini hafifletmeye yardımcı olabileceği üzerinde duruluyor.

Petrol Fiyatı ve Önemli Olaylar

Kırmızı çizgiler OPEC+'nın günlük varil kesintilerini, önceki kesintilerin 2024 sonuna kadar uzatılmasını ve Suudi Arabistan ve Rusya tarafından yapılan kesintileri göstermektedir. Sarı çizgi çatışmanın başlangıcını göstermektedir. Son gözlem 16 Ekim 2023 tarihine aittir.

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itokurumsal

www.ito.org.tr